

Mál nr. 51/2022**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila : (V1) og (V2).****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar: (A) og (B).****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 6. febrúar 2022, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V1 dags. 23. mars 2022, ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf V2, dags. 16. maí 2022, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

M slasaðist við vinnu sína þann 16. apríl 2020 er hann vann á þaki nýbyggingar við Gerplustræti í Mosfellsbæ. M stóð á þaki hússins og var að taka á móti einangrun sem verið var að hífa upp á þak með krana og slógust einangrunarplötur eða stroffa kranans utan í M með þeim afleiðingum að hann niður af þakinu og slasaðist. Í lögregluskýrslu kemur fram að M var ekki með neinn fallvarnarbúnað og að vinnupallar sem búið var að reisa upp við húsið náðu ekki upp að þakbrún en húsið var um það bil 5 hæðir. Af hálfu V1 og V2 hefur bótaskyldu verið hafnað.

M hefur krafist bóta úr ábyrgðartryggingu atvinnureksturs A hjá V1 og B hjá V2. Í málskoti kemur fram að M telji, með vísan til 18. gr. laga nr. 46/1980, að A og B beri óskipta skaðabótaábyrgð á líkamstjóni hans á grundvelli sakarreglunnar og reglunnar um vinnuveitendaábyrgð. Bæði félögin hafna bótaskyldu með vísan til ábyrgðar hins, auk annarra atriða. M telur að meginorsök slyssins hafi verið sú að honum var falið að vinna ofan á þaki án fallvarna, líkt og kemur fram í skýrslu Vinnueftirlitsins. Vísar M til niðurstöðu skýrslunnar þar sem fram kemur að orsök slyssins mætti m.a. rekja til ófullnægjandi fallvarna við vinnu á þakinu. Vísar M til 13., 14., 37. og 42. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglna nr. 547/1996 um aðbúnað og hollustuhætti á byggingarvinnustöðum og við aðra tímabundna mannvirkjagerð. Telur M að gera hafi mátt þá lágmarkskröfu til A sem var vinnuveitandi hans að hann útvegaði honum fallvarnarbelti og líflínu til að nota við þeta verk. Telur M að B beri sem aðalverktaki verksins einnig ábyrgð á saknæmum vanbúnaði. Hafi A og B þannig sameiginlega ábyrgð á skorti á fallvörnum. Auk þessa telur M að slysið megi rekja til ófullnægjandi verkstjórnar vinnuveitanda en M var falið að raða upp efni á þaki þar sem ekki hafði verið komið upp fallvörnum og það var C, yfirmaður M, sem verkstýrði verkinu og leiðbeindi stjórnanda kranans með bendingum. Vísar M einnig til þess að slysið megi rekja til saknæmrar háttsemi starfsmanns aðalverktakans B sem stýrði krananum í umrætt sinn en hann hafði ekki tilskilin réttindi til að stýra slíkum krana héraendis. Að lokum vísar M til þess að ekkert áhættumat lá fyrir varðandi þennan verkþátt en samkvæmt 65. gr. a. laga nr. 46/1980 ber atvinnurekandi ábyrgð á því að gert sé sérstakt áhættumat þar sem meta skal áhættu í starfi með tilliti til öryggis og heilsu starfsmanna og áhættuþátta í vinnuumhverfi.

V1 hafnar bótaskyldu og vísar til þess að B sem var aðalverktaki hafi annast fallvarnir á byggingarstaðnum en ekki A. Það hafi þannig verið B sem annaðist uppsetningu og ákvað hæð fallvarna. Byggingarstjóri verksins hafi verið starfsmaður B sem og stjórnandi kranans. Vísar V1 til þess að M hafi verið rangt staðsettur í umrætt sinn en hann hafi átt að vita betur en að staðsetja sig upp á hlassi við þakbrún. Hann hafi áður unnið í slíkum verkum og að með staðsetningu sinni í umrætt sinn hafi M sýnt af sér stórfellt gáleysi. Er það mat V1 að tjónið verði ekki rakið til atvika sem V1 beri skaðabótaábyrgð á, fremur sé um óhappatilvik að ræða.

V2 hafnar einnig bótaskyldu og vísar til þess að ástæða þess að vinnupallur hafi ekki náð að þakbrúninni vera þá að breyta þurfti efsta pallinum, þ.e. færa þurfti hann niður, vegna vinnu við utanhússklæðningu. Því verki var ekki lokið þegar slysið gerðist. Til staðar hafi verið fallvarnarbelti og línur á verkstað sem starfsmönnum A stóð til boða og var þeim fullkunnugt um það. Það hafi verið þeirra ákvörðun að nýta ekki þann búnað. Vísar V2 einnig til þess að það var C sem var forráðamaður A og jafnframt yfirmaður M sem stjórnaði framkvæmd verksins og sendi merki til stjórnanda kranans. V2 hafnar því að stjórnandinn hafi sýnt af sér óaðgæslu sem hafi valdið slysinu, hann hafi eingöngu farið eftir leiðbeiningum frá C sem var með yfirsýn yfir framkvæmd verksins og hafði stjórnina á framkvæmd

þess. Telur V2 að ekki séu orsakatengsl milli slyssins og þess að stjórnandi kranans hafi ekki haft íslenskt leyfi enda var hann þaulvanur að stjórna krana og hafði unnið við þennan tiltekna krana í þrjú ár og var með pólskt leyfi til kranastjórnunar.

Álit.

Ágreiningur er uppi um það hvort sýnt sé fram á að líkamstjón M sé hægt að rekja til atvika eða aðstæðna sem A og/eða B bera skaðabótaábyrgð á. Svo bótaskylda sé fyrir hendi úr ábyrgðartryggingu A eða B eða beggja aðila þarf að mega rekja tjón M til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu aðila sem þau bera ábyrgð á. Það er M sem ber sönnunarbyrðina fyrir því að svo sé. Engin skýr gögn liggja fyrir um það hvernig verkaskiptingu var háttáð á byggingarstaðnum en óumdeilt er að það var C, sem var forráðamaður A, sem stjórnaði því verki sem verið var að vinna er slysið átti sér stað. Samkvæmt 1. mgr. 17. gr. laga nr. 46/1980 skulu atvinnurekendur þar sem fleiri eiga aðild að starfsemi á sama vinnustað, og aðrir sem þar starfa, sameiginlega stuðla að því að tryggja góðan aðbúnað, heilsusamleg og örugg starfsskilyrði á vinnustaðnum. Ekki hefur verið sýnt fram á að orsök slyssins megi rekja til saknæmrar háttsemi stjórnanda kranans eða að orsakatengsl séu milli slyssins og þess að hann var ekki með íslensk réttindi á kranann. Hvað varðar skort á fallvörnum verður einnig að telja, án frekari gagna um samninga milli undir- og yfirverktaka, að það hafi staðið A nær að sjá til þess að þær væru fullnægjandi og hefja ekki vinnu á þakinu fyrr en fullnægjandi fallvarnir starfsmanna sinna væru tryggðar. Verður samkvæmt gögnum málsins þannig ekki talið að slysið verði rakið til saknæmrar háttsemi starfsmanna B. Með vísan til 17. gr. laga nr. 46/1980 bar C sem fyrirsvarsmanni A að leggja sitt að mörkum til að tryggja örugg starfsskilyrði á byggingarstaðnum. Undan þessari skyldu gat hann ekki skorist jafnvel þótt ábyrgð á uppsetningu vinnupalla hafi verið í höndum starfsmanna B og það hafi verið starfsmaður B sem stjórnaði krananum sbr. það sem að ofan greinir. Var það í höndum A að gæta þess að fyllsta öryggis yrði gætt við hífingu einangrunarplatna upp á þakið og að útvega starfsmönnum sínum fullnægjandi öryggisbúnað en samkvæmt mati Vinnueftirlitsins mátti rekja orsakir slyssins til ófullnægjandi fallvarna við vinnu á þakinu, ófullnægjandi stjórnunar á hífingu og framkvæmd vinnu þar sem efni var raðað við hættusvæði. Var það A sem vinnuveitandi M sem bar ábyrgð á öllum þessum atriðum og ber A því ábyrgð á líkamstjóni M. Þá er það jafnframt atvinnurekandi sem ber ábyrgð á gerð áhættumats. Ekki er sýnt fram á að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi í skilningi 23. gr. a skaðabótalaga nr. 50/1993. Á M því óskoraðan rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu A hjá V1.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V1.

Reykjavík, 3. júní 2022.

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir